

CLASSIS QUINTA
ADSTRINGENTIUM.

FRUCTUS.

Immaturi omnes, acerbi, vel etiam ex sua indole austeriusculi, austeri fructus, ad hanc classem revocantur. Cum enim illa, quæ fibrillis nimis flaccidis, requisitam conciliant elasticitatem, maiorem sese contrahendi potentiam, roboratis & fortibus vero rigiditatem inducunt nimiam, ADSTRINGENTIA dicantur, patet hos huius classis esse.

USUS MEDICUS roborans, compingens: sylvestrium fructuum decoctorum gargarisma, relaxatæ uvulæ ineditur, ut & tumentibus a mucositate faucibus, maxime melle dilutum: immoderatam etiam compescunt alvum, & solida omnia relaxata firmant.

ACACIÆ Germanicæ fructus *Offic.* Pruni Sylvestris *Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Heckschlehen. *Gallis* Prunelles. *Anglis* Sloe.

PRUNUS *spinosa foliis lanceolatis.* Fructus ovatus, ex cæruleo nigricans, acidissimus, subausterus, nonnullis melle conditur, in officinis exsiccat. Decocto radicis curatam vidit febrem quartanam, cortici Peruviano non obedientem *NEBEL Ast. N C. Vol. X.* Florum acaciæ plenioram, & saturatiorem infusio.

sionem in sero lactis, alvum leniter ducere, & in subiectis tenuioribus magnæ laudis esse, HOFFMANN, *de præst. Med. Domest.* Cortex radicis spiritui vini infusus, calculosis mirabiliter medetur, si bis de die pro una dosi cochlear unum fumatur, IDEM *ibid.*

USUS MEDICUS fructuum, seu recentium, seu exsiccatorum, etiam vino infusorum, in laxitate primarum viarum, dysenteriis biliosis, præstans. Folia amara, styptica, ad unciam dimidiam cocta, gargarisma, in vacillatione dentium, in angina aquosa, addito melle efficax, concedunt. Flos laxans alibi dicitur.

PRÆPARATA. *Succus acaciæ nostratis inspissatus*, drachmæ dimidiæ, vel unius pondere, sumitur interne: externe chirurgis multum ad plurima utilis. *Aquæ acaciæ ex floribus*, alvum laxat, ita & *Syrupus*.

ARBUTI *Offic. Botanicor.* Classis Pauci-flamæ
German. Arbuten. *Gallis.* Arboux. *Anglis* Strawberry.

ARBUTUS *caule erecto, foliis glabris, serratis, baccis polyspermis.* Frago fere similis fructus, crassior, sphaericus, carnosus, ante maturitatem flavus, dein rubens, in quinque loculamenta, foeta seminibus oblongis, dividitur. Nec in cibum in mensis, nec in medicamentum in officinis, hodie recipitur, primus immortalium cibus. Austeram tamen virtutem habet, & ad eadem, ad quæ priora, valere possit.

USUS MEDICUS vix ullus.

BER.

BERBERIS *Off. Botanicorum*. Classis Pauciflam: *Germ.* Wein-schädling. *Gallis* Epine vinette. *Anglis* Barberry.

BERBERIS *spinis triplicibus*; baccæ, rubentes, longe ovales, saporem acidissimum habent, adstrictione exceptum. Mensis baccæ, fruticis cortex tinctoriis operibus, adhibentur.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi putredo, & dissolutio humorum metuitur, vel iam adest, eximius; quum enim tunc acida conveniant, quæ illud compingens, & inspissans simul habeant, & hoc in baccis adsit, ratio præscriptionis evidens. PROSPER ALPINUS febre maligna cum diarrhœa biliosa periculosissime decumbens, decocto, SIMON PAULI ab æri febre, & enormi diarrhœa, syrupo aqua diluto, convaluere; eodem exemplo in diarrhœis, dysenteriiis, cholera, putridis, in quibus quasi homo emungitur, & in putrilaginem soluti humores, intestinorum vi destructa haud coerciti, quasi continuo perfluunt, exemptis feminibus in pulpam redacti, vel in potum cocti fructus, feliciter exhibentur, non adeo facile limitanda dosi. Cortex, radix, amara sunt; folia intense acida, omnia roborantia. Cortex medianus, viridis, ad aquas hydropicorum educendas CLUSIO pro arcano datur, etiam *Illustr. L. B. van SWIETEN* probatur. Ligno propior cortex, flavus, amarus, deterisivus, aperiens, eximii Anglis usus habetur, in ictero.

PRÆPARATA. *Succus, syrupus* berberum, laudati. *Rotulae* in caloribus gratæ, & utiles.

COR.

CORNI *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Fructiflorar. *Germ* Cornell - Kirschen. *Gallis* Cornouilles. *Anglis* Cornells.

CORNI umbellis involucro multo longioribus, oblongi, olivæformes, sed graciliores, parum carnosi fructus, primum virides, dein rubri, officula recondunt similia, qualia fere in olivis, durissima. Saporem acerbum, amarum, immaturi, non ingratum, acido-dulcem, cum quadam semper adstrictione, maturi possident, olim etiam in ciborum honore habiti.

USUS MEDICUS in alvi profluviis, & intestinorum laxitate, forma electuarii, & decocti, ad unam, duas, utilis.

CYDONIA *Offic.* vide P. I. p. 42. 43.

Hoc malum, excepto semine mucilaginoso, emolliente, totum roborat, & adstringit, convenientissimum plurimis, quia sapidum adhuc, & gratum. *Succus, syrupus, miva*, prostant pro interno usu, in usum externum oleum habetur.

CYNOSBATI fructus *Offic. Botanicorum.* Rosæ Sylvestris. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Hetschepetsch. *Gallis* Gratecu. *Anglis* Heps.

ROSA foliis, & fructu rotundo, laevibus, calycis foliolis divisis. Fructus ex rotundo conicus, glaber, intensius rubens, corallinus, saporis non ingrati, lapillis durioribus, multa lanugine vestitis, farctus, exemptis lapillis ad mensas vario modo præparari solet, edulis.

USUS

USUS MEDICUS in diarrhœis, dysenterijs utilis: decocto diarrhœa mitigatur, *Acad. N. C. Vol. VII.* An adeo prodest calculosis? conserva ex floribus, ut etiam fructu, in consumptione, & morbis pectoris, tum defluxionibus catarrhalibus, Anglis frequens, ALLEYNE. In fungo, infecti nido, esse vis medicata post tot laudes?

GLANDES QUERCINÆ *Offic. Botanicor.*
Classis Naturalis Incompletar. *Germ. Eicheln.*
Gallis Gland du chene. Anglis Acorns.

QUERCUS *foliis annuis, oblongis, superne latioribus, sinibus acutioribus, angulis obtusis.* Omnia in hac arbore adstringentia sunt, cæteris tamen partibus ipsa glans minus, quæ & in ciborum honore veteribus haberetur.

USUS MEDICUS, ubi adstringendum, præstans. *Folia* ad balnea adstringentia, ut & *cortex*, vocantur. *Lignum* a quibusdam magni habetur, ut etiam Guaiacum Germanorum dicatur, ad pestem accensum valens. *Cinerum lixivium* ad hydropem, pedes œdematosos, commendatur. *Succus* ex quercu terebrata fluens mictui cruento auxiliatur, *Philosoph. Transact.* *Cupula*, involucre fructus, ipse fructus, pulverata, intestinorum laxitatem tollunt. Est etiam adstringens *fungus*, & qui ligno adnascitur *muscus*; sed gemmæ & folia recentia pecori noxia sunt.

MESPILI *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ. Nespeln. Gallis Neffle. Anglis Medlars. Italis Nespolo.*

MESPILI *foliis lanceolatis, integerrimis, subtus tomentosis, calycibus prominentibus, globosi, calyce*
Crantz M. M. T. II. B co-

coronati, carnosus fructus, immaturi ex albo flavi, duri, acerbi: maturi mollescunt, & rubiginosi fiunt, tum magis grati, vinosi; ossicula habent quinque oblonga dura.

USUS MEDICUS, in sistendis alvi immodicis fluxibus, celebris, exemplo FORESTI, qui plurimos hoc medicamento curavit.

MORA *Off.* immatura *vide P. I. p. 49.*
Roob mororum immaturorum est in officinis.

MYRTILLI *Off.* *vide P. I. p. 49.*
Syrupus myrtillorum.

MYROBALANI. *Offic. Botanicorum.* Classis ignoratur. *Germ.* Myrobalanen, *Gallis* Myrobalans. *Anglis* Myrobalans.

Ex Indiis ad nos allati fructus conditi, in quinque species officinis dividebantur, in Belliricas, Chebulas, Emblicas, Citrinas, Indas; botanicis nonnullis in totidem genera, an maiori certitudine? veteres officinae singulis illarum speciebus, vim singularem, & specificum ducendi corporis humorem adscribere, recentiores omnibus eandem virtutem tribuere, an rectius? in sapore, & reliquis attributis horum fructuum manifestam differentiam invenias.

USUS MEDICUS in decocto aquoso, vinoso, quam in pulvere, convenientior, ubi ex intestinali tubo acria irritantia expellere, & vasa firmare consilium, drachmarum duarum, trium, quatuor, unciae unius, exemptis prius ossiculis, pondere, laudatur. Exoptatum, in procidentia ani infantibus familiari, concedere

dere Belliricas, infusas, vel decoctas remedium, & ea dosi, ut purgare non possint, datum, asserit *Illustr. L. B. van SWIETEN.*

COMPOSITUM. *Roob* myrobalanorum, non spernendum, ad unciam unam sumptum.

MYRTI BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Myrten Beerlein. *Gallis* Bayes de Myrte. *Anglis* Myrte Berries.

MYRTUS *floribus solitariis, calyce fructus diphylo.* Baccæ exiguæ, in initio virides, ætate nigrescentes, oblongæ, rugosæ, in tria loculamenta seminibus auricularibus facta dividuntur.

USUS MEDICUS omnium myrti partium non spernendus. Foliorum, & baccarum duplex vis, & adstringens, & aromatica balsamica, multum promittit; sed cur neglecta? in omnibus morbis, ubi utraque virtute opus, ut primarum viarum simplici laxitate, fluore albo, morbis virgineis, eximius usus, seu in substantia ad drachmam dimidiam, seu in infuso, vinis medicatis, ad unciam unam, exhibeantur. Ad manantia capitis ulcera, si siccare expedit, ad articulos a nimia laxitate ligamentorum distractos, decoctum myrti chirurgis familiare, & utile.

POMA immatura, vel matura austeriuscula,
P. I. p. 53.

PUNICA, seu GRANATA *Off. Botan.* PUNICA. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Granat-äpfel. *Gallis* Grenade. *Anglis* Pomegranates. *Italis* Pomi Granati.

PUNICA fructum habent globosum, umbilicatum, sub cortice aspero, duro, coriaceo, rugoso, coloris

loris ex luteo punicei, medullam succulentam, innumeris granulis angulosis, rubris, factam; iam veteribus exacte notus fructus, ratione saporis etiam distinctus fuit, in *dulcem*, *acidum*, & *acido-dulcem*, seu *vinosum*. Punicorum flos *balaustia*, cortex *malicorium* officinis vocatur.

USUS MEDICUS, pulpæ folius, vel saccharo remixtæ, acidulæ, subausteræ, in morbis biliosis, putridis, diarrhœis, dysenteriis, valens; etiam ipsius succi admodum felix; ita in diarrhœis, & dysenteriis a bile motis, præmissio leni purgante, succum acido-dulcium affatim sumendum exhibuit *Illustr. L. B. van SWIETEN*, & curavit quam plurimos.

In febribus putridis, decocto avenæ fervido eluta pulpa, potum dat saluberrimum, omni putredini adversum, egregie cardiacum. Mali punici succum in cardialgia etiam adhibuit *HIPPOCRATES*: mulier cardialgia torquebatur, nec prius malum est sedatum, quam polenta, succo punici mali aspersa, semel de die uteretur. De *corticibus*, & *floribus* suo loco.

PRÆPARATA *succus*, & *syrupus* Granatorum.

PYRA immatura vel matura austeriuscula, acerba. P. I. p. 54.

SORBI BACCÆ *Offic. Botanicorum*. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Arlasbeer. *Gallicis* Corne. *Anglis* Sorbs. *Italis* Sorbo.

SORBUS folio septangulo, fructu ovato-biloculari. Baccæ turbinatæ, umbilicatæ, parvæ, pyriformes, immaturæ, ut mespili acerbæ, etiam ut hi in stramine mollescent. Huius sorbi, Torminalis, baccæ pressæ potum dant sapidum, siccæ parum salubres sunt.

USUS

USUS MEDICUS, ut mespilorum idem: pos-
sunt in pulvem contundi, & addito saccharo in condi-
tum præparari: possunt decoqui, haud scrupulosa dosi,
cum nobis in alimentum cedant sanis.

SORBI DOMESTICÆ BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Sperben. *Austr.* Ascheritz, Speirling.

SORBUS *foliis pinnatis fructu pyriformi quinqueloculari.* Baccæ maturæ edules, acidæ, immaturæ adstringentes.

UVA *Offic.* immatura, vide P. I. p. 60. *Syrupus* de agresta.

HERBÆ, ET RADICES.

ACORUS PALUSTRIS, *Offic. Botanicorum* IRIS. Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gelbe Schwertel. *Gallis* Flamb bastarde. *Anglis* Gladdon.

Iris corollis imberbibus, petalis internis stigmate brevioribus, foliis ensiformibus, non imbecilliter adstringit, in scorbuto laxo utilis. In infuso vinoso ad unciam semis, unam, datur.

ALCHIMILLA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Löwenfus. *Gallis* Pied de Lion. *Anglis* Laidies Mande.

Plures huius plantæ pariter species sunt, stypticæ omnes. Officinis est, alchimilla *foliis lobatis*, familiaris, & de ea, herba, & radix usitatæ sunt.

VIRES MEDICÆ insigniter adstringentes, vulnerariæ, in laxitate intestinorum, & exulceratione utiles; ad ulcera pulmonum, ramices, etiam laudatæ.

BISTORTA *Offic. Botanic.* POLYGONUM.
Classis Pauci-flam. *Germ.* Naterwurtz. *Gal-*
lis Bistorte. *Anglis* Bistort.

POLYGOINI *foliis imis appendiculatis, semine tri-*
quetro, radix, officinis frequens, acido austera,
adstringens.

USUS MEDICUS in parte laxa firmanda mul-
tus; valet radix ad vacillantes dentes, etiam dentium
dolores, ad reprimendas defluxiones, si consilium:
dosis in decocto unc. unius. In pulvere gran. decem,
viginti, triginta, bis, ter de die.

CAPILLUS VENERIS. *Offic. Botanicorum*
ADIANTHUM. Classis Naturalis Cryptan-
therarum. Ordo filicum. *Germ.* Venus-Haar.
Gallis Capillaire. *Anglis* Maiden Haire. *Ita-*
lis Capel Venere.

ADIANTHUM *foliis coriandri* C. B. vim robo-
rantem habet: syrupus Monspeli, & Parisiis factus, ad
tussim, & morbos pectoris pituitosos multum effertur;
vix multum efficax.

CETERACH *Offic. Botanicorum* ASPLE-
NIUM. Classis Naturalis Cryptantherarum.
Ordo filicum. *Germ.* Kleinmiltzkraut. *Anglis*
Spleenwort.

ASPLENIUM *frondibus pinnatifidis, laciniis al-*
ternis, adnatis; huic vis eadem roborans, & deob-
struens tribuitur. Nuper etiam diuretica eius vis dete-
cta

ta est, nec alia medicina ad depellendum ex renibus fabulum aptior, dum matutino tempore forma Thee cum floribus papaveris rhœados aut alia quacunque planta in calum præsentem coindicata fumitur.

RUTA MURARIA *Offic. Botan.* ASPLENIUM. *Classis Natur. Cryptantherarum, Ordo filicum. Germ. Mauerkraut.*

ASPLENIUM *frondibus alterne decompositis, foliis cuneiformibus, crenulatis: etiam roborans in rachitide utile; in hydromelle infusum, pectorale.*

SCOLOPENDRIA. *Offic. ASPLENIUM Botanicorum. Classis Naturalis Cryptantherarum, Ordo filicum. Germ. Hirschzung. Anglis Spleenwort.*

ASPLENIUM *frondibus ensiformibus integris, basi cordato-inflexis, petiolis hirsutis: præcedentibus magis adstringens, rachiticis datur.*

EQUISETUM *Offic. Botanicorum. Classis Natur. Cryptantherarum. Germ. Rofschwanz. Gallis Queue de cheval. Anglis Horse-tail.*

In officinis maius, & minus promiscue usurpatur, *arvense* frequentius adhibetur, cognoscitur, *scapo fructificante nudo, caule sterili, ramis compositis.*

USUS MEDICUS huius herbæ admodum adstringentis, in sanguinis profluviis, sputo, mictu cruento, in quo HELWICH nunquam fefellit *Ephem. N. C.* tum in alvi profluviis, anginis aquosis, specificus habetur. Specificus itidem diureticus L. Ulceribus internis, pulmonis, renum, vesicæ, urethræ, admodum proficua multiplici experientia planta, in pulvere, sic-

B 4 cata,

cata, a scrupulo ad drachnam femis, in decocto ad unciam femis, recens in succo ad uncias duas, cochlearium fumendo, datur. Externe etiam contusa recens sanguinem in vulneribus illico cohibet.

His iam omnes plantæ coriariæ dictæ, addi possunt, quæ quoniam vita destitutas animalium pelles cogunt, coarctant, condensant, vivas partes longe magis indurare debent, ut sunt, *Rhus*, *Abies*, *Cotinus*, *Betula*, *Salix* &c. ex quibus remedia heroica.

GNAPHALIUM *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum floribus nudis. *Germ.* Ruhrkraut. *Gallis* Immortelle. *Anglis* Downeweed.

GNAPHALIUM *caule simplicissimo, corymbo simplici, terminatrici, sarmentis procumbentibus: exsiccaus, adstringens est.*

In dysenteria valere nomen Germanicum indicat; contusum contra panaritium esse, & in decocto potum doloribus resistere *GMELIN Floræ Sibiricæ T. II.* An in arthritide, tussi convulsiva, valeat? *LINNEUS* interrogat. In pulmonum ulceribus efficax plurimorum experientia comprobantur.

HEDERA ARBOREA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflor. *Germ.* Epheu. *Gallis* Lierre. *Anglis* the Ivy-Tree. *Italics* Hedera.

HEDERA *foliis ovatis, lobatis; folia, baccas, resinam, officinis exhibet: folia vulnerarium, roborantem, antisepticum usum habent, in ulceribus, ozæna, fonticulis, vel eluendis, vel tegendis, etiam ad tumores mammarum resolvendos, HAMNERIN de viribus planta-*

plantarum indigenarum. In pulvere data laudantur specifica in atrophia infantum. *Aët.* N. C. vol. V. *Baccas* contra pestem valere, & sudorem movere BOYLEUS. *Resina* subadstringens, leniter aromatica, in viscerum debilitate interne utilis, raro adhibita.

LAPATHUM *Offic. Botanicorum.* Rumex
C. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.*
Mengolt. *Gallis* Parelle. *Anglis* Dock.

Inter varias lapathorum species LAPATHUM *acutum*, seu *oxylapathum* C. B. officinæ frequentius, raro, folio acuto rubente EIUDEM, maxime *aquaticum*, folio cubitali, cordato-lanceolato, recipiunt: ex priori radicem, herbam, semen, media radicem, succum, femina, posteriori herbam, radicem, adhibemus. Radices amaræ, austeræ magis sunt, folia levem etiam aciditatem habent.

USUS MEDICUS primæ, & secundæ plantæ hucusque non satis distinctus, prioris tamen frequentior, adstringens, ficcans: decoctum ad scabiem habetur specificum, etiam in scorbuto utile; ad podagræ prophylaxim laudatur MUNTINGIO. Externe humida ulcera compefcit lotio, aut fomentum, unguentum, ex his parata.

Tertia, seu herba Britannica ad unciam unam, duas in iufculis, apozematibus, contra oris vitia, cacoethem, scelotyrbem, specifica, ad eruptiones chronicas in cute, aliasque pustulas, dolores rheumaticos, arthriticos, ischiadicos, summopere a suis recommendatur authoribus, longo semper tempore sumta. Semen ex lapatho folio acuto rubente C. B. miraculi loco sopit alvi fluxum dolentem, scrup. unius, vel drachmæ semis dosi contum

sum, & in vino sumtum, facit id etiam colatus liquor,
Cl. VOLKAMERUS. Ephem. Dec. 2. Anno primo.

LYSIMACHIA *Offic. Botanicorum* Salicaria.
 Lythrum L. *Classis* Calyciflor. *Germ.* Weide-
 rich. *Gallis* Lyfimachie. *Anglis* Loose-strife.

LYSIMACHIÆ, olim officinis familiares, a materix medicæ scriptoribus fere omnibus, adhuc recensitæ, varias patiuntur differentias, licet congeneres fere virtutes habeant omnes. Ipse Pater **DIOSCORIDES** lysimachiam *luteam*, & *purpuream*, eiusdem efficacix esse enunciavit, licet ad diversa genera plantæ raptæ, hodie etiam diversis nominibus insignitæ sint; *lutea* enim nomen lysimachix retinuit, & est prima **MATHIOLI** in **DIOSCORIDEM**; altera salicaria auctore **TOURNEF. HALL.** bene dicta est, lythrum etiam L. & hæc secunda **MATHIOLI** est. Itaque planta, de qua hic loci agitur, definitur Salicaria *floribus spicatis, foliis coniugatis.*

USUS MEDICUS voluit omnes adscribere vires purpureæ, licet de rufa & aurea ita **DIOSCORIDES**: foliorum succus adstringente sua vi sanguinis reiectionem supprimit, dysentericis potui datur, aut infunditur, mensium abundantiam sistit in pello, sanguinis profluvio subvenit, si nares ea obturentur, vulnere cruorem cohibet. **GALENUS** vero: lysimachia superantem habet qualitatem adstrictoriam, per quam & vulnera glutinat, erumpentem e naribus sanguinem emplastri modo illita compescit, quin & reliquas sanguinis eruptiones sistere potest, cum ipsa, tum succus eius multo magis. Pota dysenterias, sanguinis reiectiones, ac muliebrem profluvium sanat. Ex his fontibus dein omnes alii dixerunt, rari qui quidquam addidere; lientrix,

teriæ, gonorrhœæ mederi ZORN, ad inflammationes oculorum laudari, HALLERUS.

Purpurea novo tentamini adhibita alvum fistere, & a laxitate ortas dysenterias, diarrhœas curare, ut olim visa; præ aliis nil detectum; cæterum iam hoc encomio ornata HAMNERIN, *de viribus plantarum Upsalïae* 1737. ad qualemcunque hæmorrhagiam, diarrhœam, dysenteriam sistendam, profluviūque muliebri supprimendum, mirabiliter conferre succum, vel decoctum herbæ interne haustum; præstare in dysenteria clysteres ex herba paratos injicere. Ad vulnera & contusiones oculorum etiam aquam stillatitiam enixe a PARKINSONO laudari video, an certa fatis fama?

PENTAPHYLLUM *Off. Botanicor.* FRAGARIA. *Classis Natur. Calyciflorarum. Germ.* Fünf - finger - Kraut. *Gallis* Quinte feuille. *Anglis* Cinck - foil.

FRAGARIA *foliis digitatis pedunculis unifloris, caule repente;* multas differentias patitur, nec forte adeo scrupulose ratione virtutis adstringentis disquirendas; quod usuale est pentaphyllum, est maius repens C. B. Tota in usum venit herba, etiam sola præscribitur: radix herba valentior.

USUS MEDICUS in solidorum laxitate, humorum dissolutione, utilis, ad dolores dentium, ulcera oris putrida, decoctum radice laudat DIOSCORIDES: in nimio mensium, vel lochiorum fluxu, in diarrhœis, dysenteriis, ALII. Datur in substantia drachmæ dimidiæ, etiam unius; uncie semis, integræ pondere in de.

decocto. Recentis plantæ succus quatuor, sex unciarum mensura, in iusculo datus, fluxum album feliciter sustulit, apud TOURNEFORTIUM. Quid valeat in intermittente, hodie scimus, sed quid in epilepsia possit, post AVICENNÆ, I. CAMERARII, observationes, ignoramus.

PLANTAGO *Off. Botanicorum.* Classis Pauci-stamin. *Germ.* Wegerich. *Gallis* Plantain. *Anglis* Plantain.

PLANTAGO *foliis ovatis*, ut etiam eius differentiarum, promiscue in officinis usurpantur. Tota præscribitur planta, vel sola radix, aut semen.

USUS MEDICUS eam inter adstringentia leniora consecravit; decoctum plantæ in hæmorrhagiis laudatur: vino adstringenti chalybeato herba infusa, in fluore albo, dum ex sola relaxatione catarrhosis est uterus, extollitur; ad sanguinis sputum contusa, cum radice consolidæ maioris, BOYLEO deprædicatur; & duæ mulieres phthificæ omni mane sumpserunt per octiduum succi plantaginis recenter pressi cochlear unum, dein per mensem duo cochlearia, elixir autem proprietatis semel, vel bis de die, & convaluere *Ephem. N. C. vol. IV.* Externe macerata, ut mollescant folia, ulceribus antiquis, fordidis, applicantur; Vesparum morsibus contusa planta ut & succus medentur. Dadur contusa in conservam recentem planta, in infuso, decocto, non facile limitanda dosi. Semina innocua, virtute styptica vix gaudent.

PRÆPARATA. *Aqua* plantaginis inutilis, *extractum* vires habet; dosi a scrupulo uno ad drachmam se-

femis, unam. *Succus* ex virente planta exprimendus, laudabilis.

PIMPINELLA SANGUISORBA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Blutverzehrende Bibernell. *Gallis* Pimprenelle. *Anglis* Burnet.

SANGUISORBA *foliis subrotundis.* Tota planta medicis adhibetur; radix enim, quæ in officinis habetur, est saxifragæ, aromatica, stimulans, haud in hac classe recensenda, secus ut alii putarunt. Cæterum in lactucis, & acetariis satis nota planta est.

USUS MEDICUS leniter adstringens, vulnerarius, ad sanguinis profluvia, vulnera, fluxum hæmorrhoidalem, laudatus.

PORTULACA vide P. I. p. 26.

RUBIA TINCTORUM *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Färber - Röthe. *Gallis* Garance. *Anglis* Madder. *Ital.* Robbia.

RUBIÆ asperæ, radice rubra, radix, tinctoria, adstringens, roborans, diuretica, in officinis accipitur. Assumpta ossa inficit; gallinarum infici primus vidit **BELCHIER** *Philosoph. Transact.* Nro. 443. Tum **BAZANUS** *Instit. Bonon.* T. II. etiam ossa durissima tingi, iuniorum tamen citius, rubrum ossium colorem dein iterum evanescere, **DUHAMEL** *Acad. des Sciences* 1739. etiam dentes tingi **LOESEKE:** ossis fracti callus tamen non erat ruber, **BOEHMER,** nec un-

unquam caro, nervus, tendo, ligamentum, aut alia pars, quæ ossa non sit, inficiebatur. DEHTLEFF. *dissert.* Sed neque rubia solum ossa inficit, GUETTARD *Acad. des Sciences* 1746. sed etiam *Gallia* tam flore albo, quam flavo, ut & *Asperula*. IDEM. Kermes rubrum tamen non tingit eadem, IDEM, nec alia in re tinctoria usitata, ut Indicum, Alcanna, Curcuma, Fernambucum, Tantalum rubrum, Lignum Brasilianum, BOEHMER l. c. nec ossa inficit *Isatis*, nec tingit *Carthamus*, NONNIUS *Act. Acad. Mogunt.* T. I, nec ea aut *Opuntia* fructus, aut plantæ *Indigophoræ* penetrat fucus, licet in vaccis lac cæruleo, in nutrice rubro, & urinam in infantibus itidem rubro colore inficiat GARDEN. *Philosoph. Transact.* Vol. V.

USUS MEDICUS. Firmandis rachiticorum ossibus primus adhibuit LEVRETUS, plurimis curis felix. In pulvere dari potest scrupuli unius, bis, ter de die, dosi: uncia unius in infuso, vel decocto. Radix inter quinque aperientes minores dudum recepta est, & nuper iterum in quæstione medica contra rachitidem laudata COSNIER, & cum absorbentibus omnem curam absolvit.

SANICULA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Sanickel. *Gallicis* Sanicle. *Anglis* Sanicle.

SANICULA subinsipida, habet saporem exsiccantem, & adstringentem: ad vulnera, ulcera mali moris cacoethes, iam dudum laudata, in lavamento: in decocto contra hæmoptoen, dosi unc. una.

TORMEN.

TORMENTILLA *Offic. Botanicorum.* FRAGARIA. Classis Naturalis Calyciflorarum.
Germ. Roth-heilwurtzel. *Gallis* Tormentille.
Anglis Tormentill. *Italis* Tormentilla.

FRAGARIA *foliis quinatis, calyce octofido, flore tetrapetalo*, radix, potissimum in officinis recepta, nodosa; vis ei acerba, adstringens specifica.

USUS MEDICUS specificus in dolore dentium cum aceto coctæ, addito opio, PARACELsus: in diarrhœis, dysenteriis, metu abortus a laxitate, decoctum gratum, & proficuum. Etiam externe ad ulcera mucosa humida utile, SALA expertus. Dosis in decocto ad libram aquæ, uncia semis, una: in pulvere a granis decem ad viginti, triginta, bis, ter de die.

UVA URSI *Offic. Botanicor.* ARBUTUS.
 Classis Pauci-stam.

ARBUTUS *cauliculis procumbentibus, foliis integerrimis*, an veteribus cognita, & adhibita, multum dubium? pauca pharmacopœæ, & hæ inter vaccinia habent; gallicæ, fœcicæ sub nomine uvæ ursi utuntur.

USUS MEDICUS adstringentem, ut iam sapor indicabat, probavit. Foliorum pulverem, quantum novi, primus L. laudavit præstantem in calculo: multi levantur sopito dolore, alii adiecto diacodiato tantum: in viarum urinariorum suppurationibus utilis comperta, adstringens, vulneraria est. Sed estne certa quædam in vias easdem adstringentium vis? contra cal-

calculofas renum, veficæ, concretionēs, iam dudum alia adstringentia laudantur: præfens eſſe, drachmæ radicis pentaphylli pondus, vino epotum, ad calculum remedium, ZAMAR expertus, ita etiam recommen- datur Agrimonia, adstringens & terrea: de adstringentium uſu in calculo integram diſſertationem olim HEUSCHERUS. Experimenta, in noſocomio practico hic Viennæ inſtituta, uvam urſi hiſ in malis multum aliquando deprædicarunt, hodie tacent; & de uvæ urſi virtute nuper dubitavit in diſquiſitione Chémica & Médica huius plantæ GERHARD *Berol. germ.* 1764.

FLORES.

BALAUſTIA, *ſeu* flores Granatorum *Offic.*
vide p. 19. 20.

BALAUſTIUM ſylveſtris punicæ florem, cyti- num fativæ vocavere veteres. Hodie punicæ flore pleno maiore, flos, balauſtium ſeu balauſtia officinis audit.

USUS MÉDICUS inferiora longe malicorio, balauſtia probat, in morbis omnibus laxis internis, & externis laudata, forma pulveris ad drachmam unam; infuſi, decocti aquoſi, aut vinoſi, ad unciam unam: unde decocta, gargarismata, collyria, clysmata, fomenta, ſiant appropriata.

MALVÆ ROSEÆ flores *Offic.* vide P. I.
P. 24. 25.

ROSA.

ROSARUM RUBRARUM flores *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis Calyciflorarum.
Germ. Rothe Rosen. *Gallis* Roses Rouges.
Anglis Red Rose.

Inter rosas adstringentes rubras, eliguntur adhuc illæ, quæ pleno flore gaudentes, *provinciales* audiunt, odoratissimæ, & stypticæ, siccatæ, non adeo adultæ, optimæ.

VIRES MEDICÆ adstringentes, balaustris minores, gratæ simul odoratæ. Exsiccatae se pulverisari patiuntur: forma pulveris exhibendæ: aquæ infusæ vim adstringentem, odoratam, cum pulchro colore conciliant, cui si aliquot guttæ spiritus acidi fossilis addantur, saccharum ad maiorem gratiam commisceatur, claretum habetur in morbis calidis, putridis, dissolutione humorum, etiam diarrhœa stipatis, magnæ efficacæ.

PRÆPARATA officinalia plurima sunt, duplex imprimis *conserva*, hæc *simplex*, altera spiritu vitrioli addito ad gratam aciditatem, *vitriolata*; utraque efficax, & egregia ad drachmam dimidiam, integram, per se exhibenda, maiori electuariis ad unciam dosi: prior phthificis, & hecticis dicata, HOFFMANN *de Præstant. Remed. domesticorum*, & ubi roborandum; altera, ubi & putredo simul oppugnanda, convenit.

Ex infuso rosarum rubrarum cum melle cocto, fit *mel rosatum* officinarum, ulcera fordida laxa depurans, roborans, seu gingivarum, buccarum ea fuerint, seu aliarum partium; collutoriis, clysmatibus, unguentis, additur a chirurgis.

Infusum expressum, saccharo inspissatum, dat *syrum* de rosis siccis, iisdem casibus utilem, interne tamen magis usitatum, aphthis, faucium incipienti inflammationi, convenientem.

Florum facta in aceto infusio *acetum rosatum* est, cuius elegans in mensis, & medicina usus in nodulis odoramentibus, quæ vis ad aliam iam classem spectat, ut & *aquæ stillatiæ rosarum rubrarum*, non adstringens, sed cardiaca, excitans.

C O R T I C E S.

CAPPARIDIS Cortex *Offic. Botanicorum.*
 Classis Multi-stam. *Germ.* Capern. *Gallis* Caprier. *Anglis* the Bark of the caper plant.

CAPPARIS *aculeata.* Est radice, quæ officinalis est, cortex. Radicibus quinque aperientibus minoribus adnumeratur. Gemmæ florum in mensis magis quam nobis notæ, licet & multum medicatæ.

USUS MEDICUS eandem huius corticis, ac sequentis vim confirmavit, in malo hypochondriaco, paralyti etiam laudatus L. est: gemmarum vero vis aromatica, solvens, longe magis certa; desperatos spleneticos, solo usu capparum, adiuncto potu aquæ ferrariorum, fuisse curatos, iam plura exempla sunt.

PRÆPARATA. *Oleum* capparum satis inutile.

FRAXI-

FRAXINI Cortex. *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Incomplet. *Germ.* Efele. *Gallis* Fresne. *Anglis* Alsch-tree.

FRAXINUS *floribus nudis*, adstringens est, vim diureticam, & diaphoreticam etiam alii illi adscribunt; dosis drachma semis in pulvere. Semen aperitivum, stimulans, dicitur, quod spiritui Iuniperi infusum in Hydropes laudat *Illustr. van swIETEN.* Corticis Fraxini albi cinerem, aceto in cataplasmatis consistentiam actum, rabidorum animalium morsibus inducto vulnere cum fructu adhiberi, ab agrestibus septemtrionalis Americæ populis exstat, in *Journal. Etranger. Janv. 1761.*

GRANATORUM Cortex, seu MALICORUM *Off.* vide p. 19. 20.

Cum ex adstringenti hoc, & duro pomi cortice olim firmarentur coria, *Malicorium* dictus fuit, quod nomen officinis remansit.

VIRES MEDICÆ *balauſtiis* longe violentiores, ob id minori dosi exhibendus cortex. Forma pulveris ad scrupulum unum, drachmam semis, in diarrhœis, dysenteriis, infusi, decocti, ad unciam semis datur. Inde & egregia in laxitate uvulæ, anginis aquosis, gargarismata.

PERUVIANUS CORTEX. CHINA CHINA. *Offic. Botanicorum* QUINQUINA. Classis Naturalis ignoratur. *Germ.* Fieber-Rinde. *Gallis* Quinquina. *Anglis* the Iesuits barck.

QUINQUINÆ e regno Peruano ad nos advectus cortex, aridus, unam, duasve lineas crassus, foris

scaber, ferrugineus, & non nihil canescens, intus levis, rufescens, cinnamomi colore visitur, Odor debilem, mucidum, aromaticum, sapor anarum, ingratum, austerum iudicat.

Optimus, qui ex ramulis, densus, gravis, a ligno repurgatus, fractu splendens, pistilli ictibus volatilis reddendus, in decoctione spumescens, & ora vasis transcendens habetur.

USUS MEDICUS, ad debellandas febres intermittentes, & continuas remittentes, conditionibus ab *Illustr. L. B. van SWIETEN in Commentariis præscriptis*, specificus: etiam in continua cum delirio, ex intermittente nata, utilis, SUMEIRE; & in febre hydropicum aggremente *Act. nova Phys. Med. N. C. Vol. V.* & in febre petechiali maligna, *HUXHAM de aere, & morbis epidemicis*, in eadem cum hæmorrhagiis, *essai sur les fievers* *IDEM.* in variolosa petechiali nigra cum acidis fossilibus *ibidem.* Pulveris uncie unius pondus, in duodecim doses divisum, imperatur. Formas alii mutant, & oppositæ indolis alia, non æque felici semper successu, commiscent; eadem quantitate in electuarium cogi potest, infundi etiam, decoqui, in syrupum inspissari, imo & clysmate subministrari infantibus delicatulis, aliis, ut res exigit, drachmarum duarum his, uncie semis dosi illis, semel, bisve die intercalari, *BUCHWALD. Prod. Act. Havniens.* Scire enim iuvat decoctionem ferre, & longam requirere, octavum super affusa aqua decoctum adhuc amaricasse, *FULLERUS.* Colata infusa, decocta, imbecilliora esse: turbida quidem nauseosa magis, sed & magis efficacia, *ALLEYNE.*

In

In gangræna, & sphacelo iterum specificus, drachmæ dimidiæ omni quadrihorio dosi, proserpens malum figit, & excitata suppuratione mortuum a vivo separat; hic etiam fomenta ex cortice utilia. Notari tamen meretur in angina gangrænosa incassum datum. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* Vol. I. Tum corticem in substantia non tantum profuisse, ac in tinctura parva dosi datum, HUXHAM. *Recueil periodique d'observations de Medecine &c.* T. VII, & in omni gangræna sicca inutilem corticem esse denuo SHARP. *Recherches Critiques sur l'Etat present de la Chirurgie, & BAGIEV Examen de plusieurs parties de la Chirurgie.* 1757. Alias tamen etiam cancrum lenit, & dexterrima operatione separat. *Illustr.* L. B. van SWIETEN, sed vulnus non consolidat. IDEM. Cancer mammæ exulceratus, cortice peruviano sanatus, Clarissimo RITTER recensetur *Nov. Act. Acad. N. C.* Vol. X. rarum exemplum! hodie cicuta id fit certius. Dedit etiam de usu corticis in cancro mammæ exulcerato observationes Cl. DIETERICHS Ratisbonæ 1746.

Iterum periodicas convulsiones a vomitione compefcit, BORNAINVILLE, dolores periodicos hemi-craniarum *Vol. I. Act. N. C.* artuum mitigat, febres topicas tollit, spasmos, motus uteri, ventriculi, intestinorum compefcit: in podagra etiam SYDENHAMO auxilio fuit, & specificum in podagra laudat HELDIUS *Ephem. N. C.* cent. IV, nuper etiam in Anglia probatum, & multiplici experientia compertum, dum cum vino rubro aliquot diebus fumeretur, prodesset. *Gentleman's Magazine for Septembre.* 1762. & ataxiæ spirituum cum aquis Pymontanis feliciter subvenit; & in phthisi pulmonali iam dudum lau-

davit MORTONUS & probavit TORTI. Hæmorrhagiis nimis etiam medetur. An vi narcotica? ita plures. Corticem coctum filtratum in pilulas coactum, opii vires in sedando quovis immodico fluxu, impetu cordis, & febre suspendenda, strenue æmulari, LINDER *de Venenis*.

Adhæc in casibus scrophulosis, ad resolvendos, ex laxitate colli, parotidis, aliarumque glandularum tumores, multum recentissimis observatis laudant FORDYCE, FOTHERGILL: tum inveteratis ophthalmiis, ulceribus cutis ab exanthematibus relictis, decoctum mederi, posterior multis observationibus evincit; sed sufficienti dosi continuato usu exhibendum, *Medical observations*. Ignorari ultimo non debet, quod ETTMULLERUS habet, cortice curatas febres, spiritu salis ammoniaci brevi renovari; & epilepticum puerum quatuordecim annorum, cortice sanatum, vidisse RITTER *Acad. N. C. Vol. X.* etiam ischuriam ex laxitate ortam curasse, MACKENZIE, *Medical observations and inquiries by a society of physicians in London Vol. I.* utique roborat!

PRÆPARATA. *Extractum chinæ chinæ* validum; pulvere debilior tamen *essentia* corticis peruvianiani.

SIMARUBA *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis desideratur.

Arboris nondum notæ, satis affinis iuglandi, vel pistachiæ, cortex, odore nullo præditus, saporis subamari est, decoctus in aqua lactescens, spumescens. Ad nos primo 1713. ex Guiana, ubi in dysenteriis famosus, translatus, 1718. in dysenteriis epidemicis probatus IUSSEIO,
ea,

ea, qua in Guiana dosi, non adeo feliciter cessit; movit enim vomitus, sudores incommodos, etiam sanguinis profluvia; correctis vero dosibus, & experientia rerum magistra, salubritatis punctum attigit; adstringens cortex non est, GRASHUIS *Acad. N. C.* & in fluxibus alvi sanguinolentis tantum convenit, DEGENER. *Acad. N. C.*

VIRES MEDICÆ in dysenteria specificæ, si drachmarum duarum pondere in libris aquæ, vel cerevisiæ duabus, ad tertie partis remanentiam coquatur, residuum in doses quatuor, una tertia quaque hora propinandum, dividatur: Vel drachmæ semis pondere in pulvere detur, In colica habituali, & dysenterica, drachmam unam, in sex doses dividendam, quarum omni bishorio una daretur, præscripsit feliciter GRASHUIS *Act. phys. Med. N. C. Vol. VIII*, & BONEKEN *eorundem Actorum Vol. II.* hoc remedio dysenterias fex & fluxum hepaticum chronicum & lenteriam sustulit.

TAMARISCI Cortex *Off. Botanicorum. Classis*
 Pauci-flam. *Germ.* Tamarisken, *Gallis* Tamaris.
Anglis Tamarisk.

TAMARISCUS *floribus decandris*: Quibusdam in officinis cortex ramorum, in aliis radice, in usu est, non adeo periculosa, ut videtur, substitutione; fruticis enim cortex recens, grate balsamicus, adstringens, exsicicans est; præter corticem ipsa adhuc radix in usu est.

USUS MEDICUS egregium invenit remedium roborans, adstringens, etiam solvens diureticum, in decocto ab uncia dimidia, ad integram cum dimidia: in pulvere ad drachmam unam in rachitide laudatur; ligno sassafras comparandum putat ETTMULLERUS.

S U C C I.

ACACIÆ Germanicæ Succus *Off.* vide p. 13. 14.

ACACIÆ veræ succus *Offic. Botanicorum.* MIMOSÆ L. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Ägyptischer Schlehen-Saft. *Gallis* Acacia. *Anglis* Acacia.

MIMOSA *aculeata, floribus spicatis, legumine laevi, elliptico, compresso:* In massulas coactus, vesicis inclusus succus, non ipse fructus, ex Ægypto ad nos adfertur. Extus fuscus, aut nigricans, intus subfulvus, consistentiæ firmioris, fortem acerbum saporem, saliva quasi coagulata, ore sicco, arido, exerit. Eiusdem arboris productum est gummi arabicum emollientissimum.

USUS MEDICUS in illis casibus, ubi adstringenda vasa, figenda fluida, ut diarrhœis, dysenteriis, sanguinis profluviis, hæmoptysi, anginis aquosis, utilis; forma, & dosis diversæ sunt: pilularis omni trichorio quatuor quinque granorum: potest etiam pro electuario solvi, mixturis dilui, ad drachmam semis, unam. Externe ad loca laxa firmanda multus chirurgis usus.

CATECHU. TERRA IAPONICA *Offic.* Caunga RHEED MALAB. Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Catechu. *Gallis* Cachou. *Anglis* Catechu.

CATECHU gummoso-resinosus, & inspissatus succus est, ex fructu arboris *Caungæ*, non terra ut in *Acad.*

Acad. Reg. 1709. demonstravit BOULDUK; an purus, an mixtus, & quibus conflatus? adhuc multi disputant; purum esse *Cl. IUSSIEU Acad. des Sciences* 1720. contendit. Foris e rufo nigricans, intus e rubro fuscus, inodorus, saporis primo est adstringentis, tum subamari, ultimo dulcis. Probatur ponderosus, ruber, splendens, non combustus.

USUS MEDICUS in gingivarum laxitate, catarthalibus defluxionibus inhibendis, compescendis alvi profluviis, utilis. In substantia in ore volvitur, solutus deglutitur in gratiam halitus, & beneficium digestionis, atque id hodie Parisiis familiare. In tabellas, ut gravior sit, cogitur, linctibus admiscetur, additur & electuariis: In nulla forma scrupulosa dosis; in substantia a scrupulo semis, ad drachmam semis, unam, successive datur. Extemporaneus habetur potus, visui & gustui gratus, proficiuus diarrhœa, etiam febre biliosa laborantibus, maxime si alias ægri prisanas respuunt, si drachmæ duæ catechu in uncis quindecim aquæ solvantur.

HYPOCISTIDIS Succus *Off. Botan.* ASARUM. *Classis Naturalis Incompletarum.*

ASARI foliis sessilibus, imbricatis, floribus quadrifidis, succus inspissatus, ex Turcia, Creta, Gallia Narbonensi, nobis advectus, fuscus, niger, splendens, aliquid odorati habet, intense amarus, os adstringens, exsiccans est.

VIRES MEDICAS adstringentes acaciæ succo maiores habet; si partem roborare consilium sit, inquit GALENUS, quæ videlicet plusculo humore exoluta fuerit, robur, & firmitatem illi non imbecilliter addit; dosis, & exhibendi modus, ut in succo acaciæ, eadem.

OMPHACIUM *Offic.* vide P. I. p. 60.

Est acerbæ uvæ expressus succus, in rubro ære, donec coheretur, insolatus olim DIOSCORIDI, hodie liquidior, colatus tantum, & in doliolis asservatus, mensis magis in Galliis, quam officinis notus.

VIRES MEDICÆ ad ulcera oris humida, scorbutica, partes relaxatas firmandas, egregiæ: In navibus contra scorbutum maximus usus est.

SANGUIS DRACONIS *Offic.* DRACO arbor indica, COMMEL: Classis ignota. *Germ.* Drachen-Blut. *Gallis* Sang-dragon, *Anglis* the Dragon's-Blood.

SANGUINIS *draconis* duplex species habetur; una profundissime rubescens, dura, plurimis non referenda menstruis, in spiritu vini rectificato pro maxima parte solubilis, profundo colore & durabili spiritum vini imbuens; hæc vilior pigmentis inservit. Alia in arundinibus allata, saporis est exsiccantis, adstringentis, salivam rubro colore inficiens, & hæc medica est.

VIRES MEDICAS constanti traditione adstringentes, ad sanguinis profluvia, lochia nimia, hæmoptoen, dysenteriam, utiles laudavere. Specificè adstringere adhuc hodie LINNÆUS affirmat, alii innocuum corpus habent; reiteranda igitur experimenta. Dari in pulvere a scrupulo ad drachmam dimidiam, in mixturis ad integram, duas, dilui potest. Multus est ad vulnera externus chirurgis usus. Recentissime aliud gummi adstringens, multum mucilaginosum tamen, & gratum, ex Gambia allatum, externa facie sanguini draconis simile, describit FOTHERGILL. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* T. I.

FUN-

FUNGI MUSCI.

AURICULA IUDE *Offic. Botanicor.* TRE-
MELLA. *Classis Naturalis Fungorum. Germ.*
Holderchwamm. *Gallis* Oreille de Iudas. *Anglis* Iews-car.

TREMELLA *cyathiformis labio altero inflexo, repando*: ex lignis antiquis, præsertim vero sambucinis, hic excrefcit fungus, officinis fervatus, licet non multum adhibitus.

VIRES MEDICAS exsiccantes, adstringentes, in ophthalmia, incipiente inflammatione, angina, eximias de eo prædicat hodiernum LINNÆUS. Præscribitur in decocto uncix dimidiæ pondere.

CREPITUS LUPI *Offic. LYCOPERDON.*
Botanicorum. Classis Natur. Fungorum. Gal-
lis vesse de Loup. *Germ.* Pofist. *Anglis* Bullfist.

LYCOPERDON *subrotundum, laceratum, dehis-*
scens, iam antiqui in Germania ad sanguinis eruptiones
usus, externe dissectis arteriis, ruptis vasis, felici cum
successu applicatur, experimentis de novo in *Trans-*
Philosoph. T. XLIX. tentatis.

FUNGUS IGNIARIUS *Offic. BOLETUS*
Botanicorum. Classis Naturalis Fungorum.
Germ. Lunderchwamm. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agaric.

BOLETUS *acaulis, pulvinatus, laevis, poris tenuissimis*: BROSSARDI Chirurgi Galli, ad compescendas in aneurismatibus, & amputationibus hæmorrhagias,

gias, arcanum, LUDOVICO XV. emptum. Colligendus hic Boletus mensibus augusto & septembri, ficcandus: caro dura filamentosa a cortice villoso separanda, mallei ictibus mollissima reddenda, sic demum vulneri superponenda; huius remedii laudem vide in *Acad. de Chirurgie* T. II. III. *Transf. Philosoph.* Tom. XLIX. p. 28. Vituperium apud Cl. NEALE. Nosocomii Londinensis Chirurgum, in opere *Some observations on the use of the Agarici and its insufficiency in stopping hæmorrhages after capital operations.* London. 1757. Tamen etiam scire iuvat, curiosius in vase vitreo clauso asservandum fungum esse, MORAND. *Acad. de Chirurgie* T. III. & fungum vinosum eiusdem virtutis esse *Transf. Philosoph.* T. XLIX. experiente chirurgo FORD.

FUNGUS MELITENSIS *Offic. Botanico-*
rum CYNOMORIUM. Classis Naturalis
Fungorum.

CYNOMORIUM. Non omnibus adhuc receptus officinis hic fungus, est parasiticus, lentisci, myrti, halimi, radicibus enascitur, in illis maxime regionibus, ubi hæc arbores felicissime vigent, ut in Melita, Sicilia. Planta siccata rubra est, ut etiam ex recenti expressus succus. Sapor amaricans, stypticus, linguam adstringens, cum austeritate mucilaginoso. BOCCONE *Mus. di Pianti.*

VIRES MEDICÆ adstringentes roborantes eximæ, in pulvere scrupuli unius, ad drachmam, pondere exhibitæ laudantur; in hæmorrhagiis, & aliis omnibus profluviis sanguineis sistendis, specificæ L. sunt, *Insitut. Bononiens.* etiam confirmatæ; in venereis urethræ ulceribus decocto usus DEIDIER, in dysenteria syrupo vel pulvere, vix unquam fallente successu alii,

LIN-

LINNEUS de fungo *Melitenfi*. *Amoenitatum Acad.*
Vol. IV.

LYCOPODII semen *Offic. Botanicorum* LY-
COPODIUM. Classis Naturalis Cryptan-
therarum, Ordo Muscorum. *Germ.* Löwen-
fus-Saamen. *Gallis* Pied de Loup.

LYCOPODIUM caule repente, foliis patulis,
pedunculis spina gemina terminatis. Ipsum leniter ro-
borat, & adstringit, pectoris morbis utile, etiam cal-
culosis, plica polonica laborantibus.

Pulvis tenuissimus, æquabilis, ad involvendas pi-
lulas commodus, etiam aliquibus antihecticus habetur,
ETMUL. tum diureticus, antiepilepticus, *Ephem.*
N. C. Anno III. Intertrigini, ulceribus madidis, etiam
medetur inspersus, valet etiam ad erysipelas.

MUSCUS CANINUS *Offic. Botanicorum*
LICHEN. Classis Naturalis Cryptanthera-
rum. Ordo Algarum. *Anglis* Ashcoloured
ground liverwort.

LICHEN foliaceus, repens, lobatus, obtusus,
planus, subtus venosus, pelta marginali ascendente:
in hydrophobia, & rabie specificus, divulgante
HANS-SLOAN. *Anglis* inde multum in usu in pul-
vere antilyllo MEAD, qui DAMPIERI præscriptio-
nem vitiauit *Transact. Philosoph.* Nro. 443. dum par-
tes inæquales sumeret, scilicet huius lichenis partes
duas, piperis unam: dosim MEAD facit drachmam,
unciam semis HARTLEY, folius lichenis pulverati do-
sim scrupulos quatuor HANS-SLOANE. *Phil. Transf.*
Nro. 237. sed sæpe sefellit.

MUSCUS

MUSCUS CUMATILIS *Offic. Botanicorum*
 LICHEN. *Classis Naturalis Cryptantherarum.*
 Ordo Algarum.

LICHEN *foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, verrucis sparsis, pelta marginali ascendente; drasticam vim habere, & aphthis, & vermibus mederi, plurimis locis LINNÆUS, dosim non addens.*

PULMONARIA ARBOREA *Offic. Botanicorum* LICHEN. *Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum. Germ. Lungen-Kraut. Anglis spotted Lungwort.*

LICHEN *foliis oblongis, divisis, superficie reticulato-punctata, in fagis, & quercu habitans, thoracicus est; in phthisi curanda usum præstasse LINNÆUS, qui & in ictero, & tussi laudat.*

EX MINERALIBUS

PETRIFICATA.

OSTEOCOLLA *Offic. Mineral.* RHIZO-
LITHUS. *Classis Petrificatorum.* Ordo Ve-
getabilium. *Germ.* Beinbruchstein. *Gallis* Osteo-
colle. *Anglis* Bone-Binder.

OSTEOCOLLAM esse radices arborum putrefa-
ctas, terra calcarea, sabulo, mediante aqua im-
pregnatas, GLEDITSCH: caules, scapos plantarum,
marga & arena incrustatos, GUETTARD. *Acad. des*
Sciences 1754. contendunt. Terra ipsa calcarea alba
cum acidis effervescit MARGGRAF *Acad. de Berlin.*
dat cum acido nitri phosphorum Balduini, IDEM, tum
destillata, liquorem omnes proprietates liquoris urinosi
habentem, IDEM, nec inventa sunt in osteocolle ea,
quæ NEUMANNUS prodidit principia, nec osteocolle
oleum petroleo simile inesse deprehensum. Est verus
stalactites margaceus, GUETTARD. l. c.

VIS MEDICA adstringens LINNÆO, alia aliis
hand repetitis experimentis, adscripta, tamen specifica
dicitur ad fluorem album.

TER.

TERRÆ.

BOLUS *Offic. Mineralogiae.* Classis Naturalis
Terrarum. Ordo terrarum pinguium. *Germ.*
Fett-thon. *Gallis* Bolus. *Anglis* Bole.

BOLUS, Terra sigillata, eadem historię naturalis
scriptoribus significant, & est argilla pinguis, ore
liquefcens.

PROPRIETATES quod spectat, est ad attactum
mollis, attenuata, pinguis, igne lapidescens, in vitrum
redigenda, acido vitriolico, & substantia pingui mi-
nerali constans, terra martialis: Ita fere omnes dixere:
nuper vero, quod hæ terræ nec destillatione, nec de-
coctione cum aqua, acidi vestigium præberent, neque
cum lixivio alcalino coctæ, aut cum siccis salibus al-
calinis mixtæ, & per aliquod tempus in crucibulo igni-
tæ, elixiviatæ, tartarum vitriolatum exhiberent, an
coloratæ terræ bolares acidum vitriolicum continerent
dubitatum fuit, *Comment. varii Argumenti germ.* 1759.
Addi adhuc posset adstrictionis sensum, quem in os
assumptæ facere solent, vi absorbenti potius terræ, quam
adstringenti alteri acido principio deberi.

Cæterum huius multæ species sunt, ut bolus *alba*,
qualis moravica, *rubra*, qualis armena, bohemica,
carnea, ut terra lemnia &c. *cinerea*, *flava*, quæ & axun-
gizæ lunæ, & solis dicuntur.

Veteribus æstimatissima fuit terra lemnia; hodie dubi-
tari merito potest, an nostra terra lemnia sit terra lemnia
veterum, cum lemnia sphragis impense rufescere solet, ut
GALENI testimonio, nostra tantum carnea sit.

bolus armena, quæ nobis hodie maxime laudatur, terra lemnia veterum?

VIRES MEDICÆ boli armenæ vel terræ sigillatæ rubræ, exsiccantes sunt, plasticæ, in diarrhœis, dysenteriis putridis, phthisi pulmonali, humorum dissolutionibus, catarrhosis defluxionibus, admodum utiles. Corpus, medicamentum hoc, non turbat, unde scrupulose dosis definiri non debet, in pulvere drachmæ semis, unius, pondere, unius, vel duarum in mixtura, uncie etiam unius aquæ libra una emulsæ, addito syrupo cochlearum exhiberi potest. Non minor eternus eius usus est: locis excoriatis, ulceribus humidis manantibus aspergitur, adhæc additur unguentis, emplastris &c.

CRETA *Off. Mineralogorum.* Classis Naturalis Terrarum. Ordo Terrarum Macrarum. *Germ. Kreiden. Gallis Craye. Anglis Chalk.*

CRETA cohærens solida W. Farinosa, & sicca substantia, calx fossilis & nativa fere, cum sale ammoniaco trita, & destillata, calcis vivæ proprietates habet; cum tartaro, qui vix, & in aqua ebulliente tantum solubilis, cocta, illi salium alcalinorum solubilitatem conciliat. Adhæc inflammabile quoddam in se principium habet, quod etiam boracem colore flavo tingat, & ex vitro Antimonii & Plumbi, Antimonium, & Plumbum reducat, *POTT. Lithog.* sed & urinosi non parum continet *HIERNE Tent. IV.*

Cæterum Creta acido vitriolico non solvitur, sed ab hoc in aliis acidis soluta præcipitatur, valida igne calcinata in calcem redigitur, cum vitrescibili fluxu fusa in vitrum cogitur. Ope cretæ aquam marinam potabilem
Crantz M. M. T. II. D redde-

reddere, docuit in *Comment. Societ. scient. Harlemens.*
 P. II. *Cl. ALLEMAND*, quatuor pintis aquæ marinæ,
 cretæ unciam unam addendo, obtinuit quatuor quintas
 aquæ potabilis, melioris ea, quæ calce pararetur.

USUS MEDICUS cretæ internus, quod in pa-
 flam irrefolubilem cum tenaci ventriculi mucō concre-
 feat, vix multus, tamen ubi acidum peccat certus, ma-
 xime vero in Dysenteria acida, quam domat, dum al-
 vum simul adstringit, utilis vel forma pulveris vel mix-
 turæ, vel demum decocti.

Externus vero maior est, in ulceribus laxis, humi-
 dis, quæ siccant, stringit absumpto humido, puncta con-
 tactuum fibrarum solidarum augendo.

RUBRICA FABRILIS. vide *Venena.*

TERRA SIGILLATA alba *Off.* quæ plerum-
 que melitenfis, turcica, licet forte moravica nostra huic
 haud inferior sit, etiam bolus alba vocatur.

USUS MEDICUS boli idem.

MINERÆ

Substantiæ terræ, lapidæ, sale, sulphure, semime-
 tallo, vel metallo imprægnatæ, **MINERÆ** dicun-
 tur: unde etiam in quatuor has classes: primo Salia,
 secundo Sulphura, tertio Semimetalla, quarto Metalla,
 vere distribuuntur. Quibus unius quam alterius princi-
 pii plus inest, ea ad classem potioris relegantur.

ALU.

ALUMEN CRUDUM *Off. Mineralogorum.*
 Classis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.*
 Alaun-Schiefer. *Gallis* Alun. *Anglis* Alun.

ALUMEN lapide fissili mineralisatum W. Confusa admodum apud veteres aluminum historia nostro satis evidens ævo est, quod a vitriolis repurgata. Alumen, quo utimur in communi usu, duplex est, idque, vel album penitus, vel colore rosaceo conspicuum, utrumque factitium, artificii Actis Gallicis, & Anglicis rite descriptis; hoc alumen crudum, illud alumen Romanum, rochæ, rupeum, quod ex marmore rubicundo factum, vocatur.

Primum aluminis principium manifestum, vitriolo, sulphuri, idem acidum vagum esse, quotidiana in Anglia experimenta docent, chemica confirmant, & Suecicæ mineræ demonstrant: Ita ex uno & eodem lapide Sueciæ, alumen, vitriolum, sulphur, minium, ex alio Angliæ, alumen, vitriolum, sulphur, *Philosoph. Transf.* Nro. 21. Quomodo vero facili experimento terra aluminis, in vitriolum converti possit, docet *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1744. GEOFFROY. Alterum obscurum magis, adhuc hodie disceptatum, cur? quod simplex, & unicum velint; quo fundamento? ipsi ignorant. Non esse pure calcareum, nec cretaceum NEUMANNUS, bolo simile BOERHAAVE, ex fistulis tabacariis, ut & lapide calaminari BERRI alumen fieri GEOFFROY junior, ex schisto marmore rubicundo L. Terram hanc nec cretaceam, nec calcaream, post longos labores MARGGRAF *Acad. de Berlin* 1754. pronuntiavit. Sed specificam alcalinam argillaceam. *Script. Chem. Germ. edita Berolini* 1761.

Ut in officinis est alumen informis massæ, crystallos suas non exhibet, quas octoedras nonnulli dicunt, dum alii aliter inveniunt: alumen crystallos albas ad hunc modum figuratas LISTERO & aliis dedit; nimirum bis figura paululum compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte, sive basi, plano similiter sexangulo infidet; cuius autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur; ita quælibet integra aluminis crystallus, ex undecim planis conficitur, quinque sexangulis, & senis quadrangulis.

Alias aluminis proprietates quod spectat, si peculiares quorundam locorum excipias, Romanum enim plus de sale marino, Suecicum, Anglicum plus de vitriolo participant, *Acad. des Scienc.* adstringentissimum alumen, gustu glaciale, in aere aperto siccum manet, decies quater aquæ pondus, ut solvatur, requirit, solum terram indissolubilem relinquit, igne liquefcit, spumat ut nitrum, lac, sanguinem, coagulat, sed syrupum violarum non mutat.

USUS in vita humana multifarius: marmor, fibras aureas, argenteas, dealbat, colores lanarum, ferri corum firmat, Morvas pisces durat, Chartariis, scriuariis, anatomicis, historiæ naturalis studiosis, multum in usu, adhibetur etiam pigmentis, magisteriis, clarificandi scopo in officinis; est etiam ex alumine pyrophorus pulvis.

USUS MEDICUS non spernendus, ubi a maiori humorum affluxu debilitatæ partes contrahendæ; ita in initio inflammationis oculorum, cum albumine ovi probe agitatum, addito aquæ rosarum momento laudatur,

datur, confirmato malo proscibendum: tum & ad putrescentia ulcera, tenui ichore madida, ulcera alia mala carne luxuriantia, vi stypteria prodest. Sic & medetur vulneribus sanguinem fundentibus copiosius. Maximus externus usus est, isque in dentifriciis adhuc malus. Interne alumen draconifatum, aluminis uncias duabus, sanguinis draconis subtilissime pulverisati uncia una, aqua cardui benedicti solutis, crystallisatum, scrupuli unius pondere ad omnia sanguinis profluvia, maxime muliebria, exhibuit feliciter MYNSICHTUS.

Alumen cum sanguine draconis in cochleari ferreo fufum, in pilulas redactum, in iisdem casibus HELVETIUM non sefellit: in pulverem redegit ultimo THOMSON, & in maximis hæmorrhagiis omni hora drachmam semis exhibuit, quin etiam in fluore albo enixe laudat. *Society of Edimburgh* T. IV. Cur hodie abstinetur? nauseas molestas fecit, quas exigua cinnabaris portio medicamento addita compescit, MALLOUIN, anodyna ipse HELVETIUS miscuit. In colica pictonum, ubi motus intestinorum peristalticus admodum debilis est, vel etiam deficit, expertus laudat CL. GRASHUIS. Serum lactis aluminosum in hæmorrhagia uteri & in diabete valet.

Alumen *ustum* difflata per ignem parte aquea acrius, ad erodendam luxuriantem carnem chirurgis utile.

VITRIOLUM *Off. Mineralogorum.* Classis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Vitriol. *Gallis* Vitriol. *Anglis* Vitriol.

VITRIOLUM, seu CHALCANTHUM, quasi æris efflorescentia, atramentum futorium, quod eo

D 3

nigro

nigro colore coria inficerentur, latinis dictum, daum præcipue generum est, *Ferri*, & id viride, *Cupri*, & id cæruleum, licet etiam a Cupro vitrioli ferri color sit KUNCHEL: datur tamen & album, & id utrumque metallum, sæpe & plumbum, zincum, & terram calcariam continet. Quod ex minera plumbi montis Rammelii habetur album, utrumque metallum, copiosam terram zinci, plumbi nihil, habet Cl. POTT. *Miscell. Berolin.* T. VII. Sunt adhuc aliæ ratione colorum, huius differentiæ: *Ferri viride, cubicum, Cupri cæruleum, dodæcaedrum* LINNÆO, album *oblongum* definitur. De alumine, vitriolo, sulphure, vide experimenta *Transact. Philosoph.* Nro. 103.

Primum Vitriolorum principium *acidum vagum*, secundum *glebam metallicam*, tertium *aquam*, omnia experimenta, ut sint notissima, evincunt; diversa tamen horum in diversis proportio deprehenditur, maxima semper aquæ, & quæ ut videtur absque destructione ipsius vitrioli minui non possit; vitriolum ferri, hypocausto calido expositum, calcinatur, suamque destructionem, subtilissimo acido totum replente locum, etiam experimenti ignaro, indicat. Quin quasi sitiens aquam, hac orbatum corpus, salium alcalinorum in morem attrahit, & bibit. Caput mortuum, destillatum oleum vitrioli, aquæ vel maxime bibula sunt. Ex colcothare siccissimo, aeri exposito, rursus phlegma, spiritus obtinentur: iterum oleum vitrioli concentratissimum, ut in crystallos concreseat priori sali similes, in aere brevi liquefcit, LEMERY, vulgare aeri expositum libero, triplo plus quam ante ponderat, HOFFMANNUS. Sed & id acidum omnium cognitorum ponderosissimum, licet etiam in sinu terræ; & in aere iam fluidum reperiatur tum omnium efficacissimum, licet

licet aqua non dilutum non agat: oleum glaciale vitrioli, ferrum non solvit. Sed cur ex calcinato, calore solis, vel cubiculi, vitriolo, spiritus longe subtilior? GELLERT: cur aqua in colcothar ex aere rapitur? cur hac oleum per furtum imprægnatur? Hodie ratio inventa est, & caustico debetur.

Et nunc quidem, hoc invento, merito quæritur, an vitrioli acidum, quod & acidum *vagum*, *universale*, *catholicum*, *primigenium* sit, de quo recentiorum nemo dubium iniecit, donec ad arcana naturæ natus egregius Vir MEYERS quæstionem detecta acidi pinguis, seu caustici natura proponeret, inque contrariam sententiam, argumentis non paucis, nec debilibus impulsus inclinaret.

I quidem copiam acidi vitriolici, aut sulphurei non sufficere.

II oleum tartari aeri expositum etiam causticum ex aere attrahere.

III acidum pingue de omnibus proprietatibus trium acidorum mineralium participare, aut potius ipsam acidi pinguis naturam tribus mineralibus acidis impressum esse;

Quæ quidem omnia in ipso Auctore latius deducta, legi merentur, dum ad demonstrationem secundi in vitriolo principii transeo.

De existentia vero glebæ metallicæ in vitriolo, res adeo plana est, ut experimentum dici non debeat, quin in ipso vitrioli oleo claro tentamine HIERNE evicta sit; dum enim sumpsisset vitrioli veneri spiritum, huncque minio superfudisset, addidissetque ultimo spiritum urinæ, vidit vitrioli spiritum, caruleum illico induere

colorem, & similis coloris sedimentum supra minimum deponi; in alio experimento ferrum supra minii superficiem nigro colore præcipitatum, dum spiritum vitrioli martis adhibuisset. Testis quoque est *Cl. HELLOT Acad. des Sciences 1738*, vitrioli glaciale oleum in aqua destillata solutum, septem, octove dierum spatio digestum, sedimentum floccosum dimittere, quod magno calcinatum igne a magnete demum traheretur, & quod cum cera vel inflammabili alia substantia recalcinatum, purum exhiberet ferrum *MACQUER Chymie*. An inde datur ratio, cur longe fortiori igne vitrioli oleum solum obtineatur? cur id ponderosissimum sit? cur spiritui vitrioli nunquam substitui debeat etiam aqua dilutum? hic enim, ut volatilior sic purius continet acidum leviori vi expulsum: an inde quoque ratio patet, cur spiritui potius substituendum sit vitrioli phlegma? quod & volatile sit, & fugacissimam acidi portionem, minime metallica vitiatam habeat: an inde adeo celebratus recentis vitrioli phlegmatis in mania, Epilepsia usus *CNOEFFELIO*? spiritus vitrioli volatilis in morbo herculeo, *PARACELSO*? debet vero odore esse volatili, nares instar spiritus salis ammoniaci ferire, non fixatus esse, qualis in officinis invenitur.

PROPRIETATES quod spectat, vitriola crystallos habent ficas, polyedras, & quidem vitriolum ferri cubicam, stypticam, cupri dodecaedram, rhomboidalem depressam, saporis horrendi: igne instar aquæ funditur, calcinatur demum vitriolum. Solutio syrupum violarum subviridi colore inficit, sublimati corrosivi solutionem non turbat, gallarum infusionem in atramentum commutat. Acidi eius etiam singulares dotes sunt; fluidorum ponderosissimum, aquæ vel maxime bibulum, vicissitudinibus

nibus aeris mobile ut spiritus vini, frigore condensatur, calore liquefcit, omnia alia acida ex aliis corporibus expellit, &c.

USUS MEDICUS, vitrioli *martis* artificialis, non naturalis, ne illi cuprum commixtum fit, interne rarus, ad vermes, tum ubi auflera roborans vis ferri requiritur, laudatus, drachnam dimidiam, unam, in libra aquæ dilutam, cavendo omnem acrimoniam alcalinam, aut alcalium, & adstringentium assumptionem, imperat. Externus, ubi adstringendum, cohibendus pruritus, in pulvere, fomentis, linimentis, frequentior.

Album ad compescendas vulnerum hæmorrhagias utile, vel in globulos, qui vulnere intrudantur, fingitur, vel meraca solutione applicatur, repellentis scopo etiam collyriis parca dosi iungitur; interne drachmæ femis pondere vomitorium est certum, in casu assumpti veneni solum administrandum.

Caeruleum etiam minima dosi efficax, & si non ita contemperatum, ut nocere non possit, ventriculum rodit, est enim verus lapis infernalis, quo caneros venereos chirurgi etiam exurunt; ubi vero ita dilutum est, ut stimulo suo nocere non possit, in manu periti, heroicum contra epilepsias, manias &c. remedium *Illustr. L. B. van SWIETEN* habetur, & specificum tale antiepilepticum hac præscriptione conficitur, in *novis Actis Acad. N. C. T. I.* vitriolum cupri aqua pluvia solvatur, filtrato adde spiritum falis ammoniaci aquosum, concentratum, cum sale tartari factum, ad punctum saturationis: post tempus adde spiritum vini rectificatis: cryllalli saphirinæ, mediante

charta bibula separandæ, ferventur ab aere, in vitro bene clauso: dosis granorum duorum, trium, infantibus, quatuor; quinque, adultis; quandoque vomitus, quandoque sequitur secessus. Spiritus vitrioli veneris, inunctus clavis pedum, bis ter de die, superposito post duodecim horas emplastro de gummi ammoniaco cum euphorbio, eos tollit, *Ephem. Decad. 3. anno 7. 8.*

PRÆPARATA varia sunt, ex vitriolo martis omnia. Destillationis beneficio, primo, quod facile dimittitur, *Phlegma* vitrioli obtinetur, in morbis putridis, biliosis, ad gratam aciditatem, potulentis, mixturis additum. Tum *Spiritus*, in eandem indicationem laudatus, in dissolutione humorum, variolis confluentibus, dilutus utiliter datur, non solum usque ad plenam pustularum eruptionem, sed & in febre secundaria, *Cl. TYSSOT de variolis*, nec exigua dosi, siquidem drachmas duas larga aquæ quantitate dilutas, & syrupo edulcoratas intra trihorium, etiam uncias duas intra quadraginta horas exhiberet. Oleum vitrioli seu dephlegmatus vitrioli spiritus, causticum externum, minori dosi interne dandum, atque tum adhuc in aquosis suspectum *CARTHEUSER. Comment. varii Argumenti germ.* quod iam dudum *HIERNE* contra *KUNCHELIUM* monuerat. Post destillationem relictum caput mortuum, *Colcothar* vocant, chirurgis multum in usu, adstringens est, sunt qui etiam antisepticum habent. Ex colcothare sal elicitur subviridis, emeticus, *GILLA THEOPHRASTI*, hodie non amplius adhibita, residuum *terra* vitrioli dulcis est. Vitriolum Romanum sub cane radiis solaribus calcinatum, pulvis sympatheticus *DYGBAEI* habetur: Item ex terra aluminis & particulis metallicis vitrioli viridis, per sal alcali, cui

eui principium inflammabile ope ignis iunctum fuit, præcipitatis, fit *Caeruleum Prussicum*. MENON, *Memoires de Mathematique, & de Physique par divers Scavans 1750. Paris.*

COMPOSITA. Calcanthi acidum diversa alcoholi proportione, iunctum, diversisque encheiresibus dulcificatum, nomina omnino diversa habuit, & quidem

I. AQUA RABELLII quam & alii sub nomine liquoris DEMOCRITI cognoscunt, nonnulli etiam acidum DIPPELLII vocant, nihil aliud est quam simplex partis unius olei vitrioli purissimi, & Partium trium alcoholis optimi, digestionis & circulationis interveniente beneficio, mixtura, ita LEMERY *Chymie*, MACQUER *Chymie*; licet non consentiant TOURNEFOR *in Laborat.* SNAT *Cour de Chymie*, ASTRUC *de morbis venereis*: & hi quidem duo posteriores RABELLII aquam elicatum destillatione liquorem esse volunt, hinc spiritum vitrioli dulcem, qualis est nostris in officinis prostant liquor anodynus mineralis.

Nunc vero clarum est discriminandas virtutes medicatas esse, quas diversis his liquoribus Cl. viri adscribere, nec eas uni convenire aquæ Rabellianæ posse. Mixturam simplicem non destillatam diuresim movere, vomitum & alvum sistere, etiam hæmoptoicis convenire dosi guttarum quatuor ad decem LEMERY *Chymie*. Cl. CARL in podagra, arthritide, nephritide summopere recommendat, ut & SCHULZE *in dissert. an dentur medicamenta, quæ calculum in vesica confringant?* 1734. & HUMMEL *in dissert. de arthritide*

tide

tide tam tartarea quam scorbutica 1734. Hi viri vero Part. IV. VI. VIII. spiritus vini rectificatissimi immiscebant olei vitrioli Part. I. additis simul diversis vegetabilibus resolventibus, balsamicis, diureticis egregiarum virium *POTT de acido vitrioli vinoso.*

Mixturam vero aliam ex priore simplice, destillatione obtentam & quæ non est proprie aqua *RABELLI* priorum, sed *SNAT*, *ASTRUC*, hic laudat stipticam in hæmorrhagiis, & hæmoptysi, paregoricam, diureticam, tum in febribus ardentibus & intermittentibus egregiam; adhæc in vomitu & ructu mirabiliter operari ait, sistere etiam gonorrhæas ptisana cum ea acidulata. Eadem fere *ASTRUCIUS* repetit, & laudat in hæmorrhagiis quibuscunque, febribus ardentibus, instillatam vehiculo ad gratam aciditatem, & ptisanis refrigerantibus, quæ in initio gonorrhææ præscribuntur, maxime si dischuria nimis discruciat. Sed an hæc acida est? an refrigerat spiritus vitrioli dulcis?

II. SPIRITUS VITRIOLI DULCIS,
 seu **LIQUOR ANODYNUS MINERALIS** multarum officinarum ex prioris mixturæ destillatione confectus exurgit ex duobus liquoribus prima sese destillatione excipientibus scilicet spiritu vini aromatico vix non puro & spiritu vini gratiori fragrantiori acido vitrioli iam aliquantulum alterato commixtis; ita fere omnes officinæ parant, & quæ non exacte attendunt hos adhuc acida & sulphurei odoris aqua tertio demum loco prodeunte plurimum debilitant. Inde est quod vitrioli dulcis spiritus seu liquor anodynus mineralis manifestam aciditatem aliquibus in officinis habens fragrantiam minorem, minime sit probandus, & super alcali rectificandus aut quod melius est post aliquot

quot dierum cum alcali digestiones, concussiones, cohobandus: sic enim iterum purior spiritus odore elegantiori aromatico & fragranti prodit **POTT.**

Quamquam vero prima vice summa exactitudine paratus sit, nec saporem manifeste acidum habeat, occultam tamen suam aciditatem docent, florum Cyani ab hoc rubor, Mercurii ex spiritu nitroso in flavum turpethum præcipitatio, & cum salis ammoniaci vinoso spiritu exurgens sal ammoniacum secretum, cuius tamen ne vestigium quidem obtineas cum eodem vitrioli dulci spiritu prius cum alcali digesto, abstracto cohobato **POTT.** Cæterum corpora resinosa & alia compactiora, quæ soli spiritui vini alias pertinacius resistunt, huic victas dare manus coguntur: & solvit Gummi Copœal, Myrrham, Ambram etiam bituminosum succinum.

VIM MEDICAM si spectes, est spiritus fragrans, aromaticus, calidus, carminativus, anodynus in doloribus spasticis ventriculi intestinorum a causa frigida utilis, speciatim in nausea & vomitu: in convulsionibus, hysterica passione, epilepsia a dentitione & plurimis aliis. Infantibus ad guttas sex datur a viginti ad triginta adultis; cum Balsamo vitæ mixtus singulum momentanee auferre solet, si inflammatio nulla subsit; sunt qui etiam cum spiritu salis ammoniaci vinosi, sunt qui cum spiritu tartari in alias indicationes miscent cum aliis medicinis. Ambra, quam probe in calida digestionem solvit gravidum, in gonorrhœa habituali & contumaci dosi **IV. VI. VIII. X** guttarum datum prodesse **ASTRUCIUS** dicit, succino vero, quod etiam totum solvit divitem in fluore albo dosi guttarum viginti triginta.

III. SPI.

III. SPIRITUS NAPHTAE est proprie secundum distillationis productum vini nempe spiritus gravior fragrantiorque vitrioli acido alteratus; precedenti quidem subtilior, cum æthere tamen non componendus. Spiritum acidum vitriolicum vinosum **POTIUS** vocat.

USUS prioris dosi guttarum X, XX.

IV. AETHER quem & alii Naphtam simpliciter vocant aut etiam Phlogiston **FROBENII**, tertium est distillationis productum limpidissimum fragrantissimumque admodum inflammabile & volatile.

PROPRIETATES quod spectat ex omnino mirabiles sunt; rerum omnium cognitarum levissimus æther se ad alcohol habet :: 1 : 1,002 & ad aquam :: 1 : 1,114; fugacissimus manus instillatus frigoris sensum imprimit & illico in aera absque ullo humiditatis relicto vestigio rapitur, spiritui vini inflammabilior electrico igne inflammatur & flammam e vicinia eripiens fere absque fuligine deflagrat; Resinosarum unicum & adæquatam menstruum, verum eos colorem, odorem, saporem ex vegetabilibus extrahit, nec aquæ nec spiritibus acidis vel fossilibus vel vegetabilibus miscetur, hinc etiam aquæ instillatus & accensus super eam ardet.

USUS in morbis vasorum minimorum ut in Epilepsia, Hysterica passione, Paralyti, Rheumatismo, Podagra, etiam hodie plurimum laudatus, dosi guttarum III ad VIII.

V. NAPHTA VITRIOLI seu **OLEUM VITRIOLI DULCE** etiam Quinta Essentia vegetabilis

1792 III

bilis aliis dicta, Oleum æthereum est ex eadem mixtura destillatione post phlegma acidum sulphureum, elicitum, quod modo aquæ supernatat & limpidum est, modo fundum petit, & diversi coloris aut flavescens, aut viridiasculi visitur.

PROPRIETATES. Est oleum hoc penetrantissimum, sulphureum, fragrans, fugacissimum admodum inflammabile in spiritu vini solubile, aquæ non miscibile: diutius asservatum diaphaneitatem amittit, rubedinem contrahit, & acidum corrosivum evadit, quod cum alcali commixtum aperte effervescat, ab eo vero abstractum nec amplius rubescat nec acidum evadat nec mercurium, aut argentum rodatur. **POTT.**

VIRES anodynæ summæ in doloribus spasticis & arthriticis, eas in medendo sibi notissimas fuisse testatur **HOFFMANNUS**, ut inde multi suspicentur verum & genuinum liquorem anodynum mineralem **EIUSDEM** viri hoc divitem oleo fuisse, constare igitur spiritu vitrioli dulci, vitrioli dulci oleo liquorem anodynum mineralem. Veniunt etiam in hunc censum

VI. GUTTÆ Generalis de **LAMOTTE** antipodagrice. Constituantur spiritu naphthæ solutum tenente aurum. Dosis spiritus naphthæ.

VII. LIQUOR MANCHINI. Sub hoc nomine habetur spiritus naphthæ solus vel supra remanens caput mortuum prioris destillationis digestus, abstractus, coloratus; nonnulli etiam simplicem liquorem anodynum cum portione capitis mortui digerunt denuo distillant: alii alia addunt. Dosis ex præcedentibus facilis.

Cæterum *Cl.* BAUME qui & optimam dissertatio-
nem de æthere conscripsit, hoc ordine destillationis
producta recenset: *I.* Spiritum vini non alteratum.
II. Spiritum vini aromaticum acido vitriolico altera-
tum. *III.* Ætherem. *IV.* Phlegma acidulum. *V.* Pri-
mum acidum sulphureum volatile. *VI.* Oleum dul-
ce Nro. *IV* & *V* supernatans. *VII.* Oleum citrinum
ponderosius fundum petens. *VIII.* Secundum acidum
sulphureum. *IX.* Oleum vitrioli nigrum spissum sul-
phureum. *X.* Sublimatum sulphur. *XI.* In fundo
sucurbitæ bitumen.

VIII. TARTARUS VITRIOLATUS vel
ex sale alcalino, & spiritu vitrioli, vel ex alcali puro,
& vitrioli martis paratur, secundus Tachenianus dici-
tur: Sal medius est, satis vehementer movens, inci-
dens, a granis decem, quindecim, ad triginta pro do-
si exhibendus.

IX. ARCANUM DUPLICATUM acido vi-
trioli, & basi fixa alcalina nitri, operatione non sem-
per exacta conficitur. Notabile est discrimen inter ar-
canum duplicatum, quod ex nitri destillatione cum
vitriolo fit & illud, quod cum oleo vitrioli conficitur;
docet in crystallis observanda diversitas. Dosis præce-
dentis eadem, vel paulo maior.

SEMIMETALLA.

FLORES ZINCI *Offic. Mineralogiae.* Classis

Præparator: Ordo femimetallicorum.

ZINCUM sulphure, plumbo, ferro, mineralisatum, particulis micantibus, fuscum, arsenici vix aliquid continens POTT contra IUSTI in *Send-Schreiben Berlin. 1760.* hos flores largitur, fixos, non volatiles amplius, SCHWEDENBORG, interne nunquam, externe sæpe præscriptos, in ulceribus, lippitudine; in posteriori casu in aqua rosarum pro collyrio adstringente dat *Illustr. L. B. VAN SWIETEN*, in intertrigine specificos habet LINNÆUS, in excoriationibus, fissuris papillarum, laudat BARBETTE.

METALLA.

FERRUM. CHALYBS. *Offic. Mineralogiae.*

Classis Minerarum Metallicarum. Ordo ferrearum præparatarum. *Germ. Stahl. Gallicis Acier. Anglis Steel.*

FERRUM *durissimum & purissimum, ad silicem scintillans*, W. acies, stomoma, chalybs. An detur naturale, malleabile, Historiæ Naturalis scriptores multum disputarunt, hodie res plana est. Tamen in usus nostros omne, præter id, quod in aquis medicatis natura exhibet, præparatum est, præparatum in aciem verti potest, omnium optime docente de REAUMUR. Cur multis plantarum succis, vegetabilium cineribus, coralliis, ipsis animalium partibus, ossibus, sanguini, castoreo, & extracto subtilissimo florum melli, inest ferrum magnete conspicuum? Experimenta adfunt, ratio deest.

Crantz. *M. M. T. II.*

F

Ten.

Tentamina vero, quibus præsentia Ferri in corporibus latitantis expiscatur, vel magnete instituuntur in siccis pulveratis, quæ attrahit, vel gallarum, aut alio adstringente pulvere, aut decocto, etiam alcalina fixa animali solutione, in fluidis, quæ colore tentat. Est vero in hoc negotio id non infimæ considerationis, quod ferrum quocunque fossili acido in aquis solutum, non perinde gallarum, aut adstringentium vi mutetur, quam dum vitrioli interveniente acido suspensum est: proin gallarum, aut adstringentium adminicula, tutissima in omni casu esse non posse Ferri criteria; contra vero, cum solutio cærulei Borussici alcalino fixo lixivio, etiam volatili alcalino spiritu facta determinati acidi fossilis præsentiam nec postulet, nec expectet, eam unicum verum, & certum Ferri criterium esse in propatulo videri.

Quamquam vero adstringentium vis ferratis aquis atramenti nigredinem communiter conciliare soleat, ut illis alcalica fixa animalia cæruleum colorem inducunt, est tamen etiam, ubi gallarum pulvis, aut cæruleum, aut purpureum iisdem colorem in experimento inducit; atque primum fieri observatur, dum his vitriolum martis purum inest, alterum dum hæ aquæ, aut natro, aut sale alcalino minerali, aut alio alcalino imprægnatæ sunt.

PRINCIPIA Ferri quod concernit, id ex principio communi inflammabili, & terra vitrescibili metallica exurgit.

Primum quidem putridus, sulphureus, inflammabilis, limaturæ martis, ab oleo vitrioli solutæ halitus, ex sedimento nigricante in eadem operatione, eductum verum cum mercurio in cinnabarim sublimandum sulphur, calcinatio ferri in crocum, croci in ferrum reductio, addito omni phlogisto, excepto sulphure, & Arsenico, quæ metalla omnia præter Aurum

rum

rum forma metallica exuunt, demonſtrant. De altero principio non dubitatur, & utrumque docet Ferri geneſis, ex abſtractione olei unguinoſi a terra vitreſcibili exſurgens, etiam magnete exploranda.

Cæterum ex parte terrea omnia Phyſices cum magnetis phænomena vix non dependent, a ſulphure illi, qui a ferro in experimentis chemicis, & in corpore humano ſequuntur effectus. HOMBERGIUS ſecretum invenit prius, quo ſulphuream a terrea ſepararet partem in *iisdem*, & e ferro cum aliis, cæruleum Berolinenſe ALII: eſt enim hoc nihil aliud, quam ferrum valde ſubtiliſatum, quod ope alcali fixi, cum phlogiſtica animalium parte coniuncti, in pulverem, plus minus cæruleum, præcipitatur, prout portio terræ aluminosæ adhibita ſeſe habet.

PROPRIETATES ferri ſunt, magnetis attrahi, quanquam aliorum plurimorum corporum metallicorum non exiguam in ſe contineat vim, magnetis virtute infici, & ferrum attrahere, minime inter metalla malleabile, maxime elatiſicum eſſe, igne, tritu, candere, difficulter fundi, ſcintillas projicere, adhæc igne conſumi, ſpeculo cauſtico ſemivitrificari, & ſubjectis carbonibus in ſcintillas totum diffundi, & evaneſcere: in aere, aqua, rodi in crocum, diſſolvi ab acidis, cum vehementi efferveſcentia in ſpiritu ſalis, & vitrioli. Solutionum colores diverſos eſſe pro diverſis menſtris, flavam ex acido ſalis, viridem ex acido vitrioli, fuſcam ex aqua forti &c. hoc metallum bilance hydroſtatica ponderatum fere octavam ſui ponderis partem perdit.

USUS MEDICUS iam veteribus notus, & multus: vinum aut aquam, in qua candens ferrum reſiſtum ſit, potu cæliacis, dyſentericis, lienosis, chole-

ra laborantibus, & dissolutis stomacho, auxiliari, tum & restringere, sistere fœminarum profluvia, DIOSCORIDES reliquit. IPHICLUM improlem eandem ab oraculo in remedium accepisse, ex historiis adhuc novimus. Recentioribus, in iisdem morbis, usus non minor est, adhuc in corpore laxo pallido roborans, hæmatopœticus & emmenagogus: docent id auctus ab eius usu cum respiratione pulsus, diffusus maior per totum corpus calor, subsidencia laxi corporis, absque ulla prædominantis viscosi evacuatione, habitus, & amœnus oculis, labiis, gingivis, genis, subnascens purpureus color. An igitur, quia menstrua nimia sistit, deficientia restituit, restituta expellit, opposita vi adstringendi, & aperiendi ferrum gaudet? vera physiologia semper negavit.

Est tamen quibus etiam obstat: non dandum phthiſicis, scirrho affectis, plethoricis, biliosis, imo ipsis phlegmaticis, ni manifesta acidi signa in primis viis sint, vix in substantia, sed in acido vegetabili solutum exhibendum. Sub eius usu abstinendum alcalinis, acidis fossilibus: iniungendus, qui iuvat, corporis motus.

Limatura ferri ea chalybis potior omnium confectum, in alcohol attenuatissima, si acidum in primis viis, in substantia datur, optime in bolo, electuario, pilulis, quinque, decem, granorum dosi; ructus sulphurei ovi quasi putrefacti, soluti in acido ventriculi testimonium præbent; anxietas, spasmi obvenientes, opio solvuntur: fœces nigræ bonum signum habent. Cæterum in succis vegetabilium acidulorum, fructuum horæorum, vinis acidis, acetis &c. solvi potest, uncie dimidiæ pondere in libra una liquidi, & bis de die uncie duæ sumi.

Ex-

Externe adhuc magis usus martialis in fontibus medicatis fax, roborandi scopo. Neque inutile est nigram stratorum sabulum, ferro ditissimum, experimento MALAYAL Acad. de Chirurg. T. III.

PRÆPARATA. Croci martis varii: ablato sulphure pars metallica ferri, in spiritibus acidis fortissimis non adeo dissolubilis, ipso semper deterior ferro: rejiciendi. Tincturæ simplices meliores: martis cum succo pomorum in casibus recensitis laudabilis. Aliæ, ut martis *adstringens*, *aperitiva*, *helleborata*, suis authoribus placent. Ultimo etiam dici debet rubiginem ferri destillatam ad urinofum sal vergere. HIERNE, NEUMANN &c.

LAPIS HÆMATITES *Off.* Ferrum Mineralisatum minera figurata rubra, aut tritura rubente W. Classis Minerarum. Ordo ferrearum. *Germ.* Blutstein. *Gallis* Pierre hæmatide.

HÆMATITIS martialis minera est, coloris obscure rubentis, etiam ferruginei, nigricantis, fibris instar ligni longis, tenuibus, & acuum in morem acutis constans, saporis vero terrei, adstringentis, addito phlogisto ferri naturam consequens. Principia eadem sunt, sunt & eadem proprietates, ab acidis, ut ferrum, dissolvitur &c.

VIRES MEDICÆ adstringentes, siccantes, roborantes, sunt in sputo sanguinis cruento, ulcere pulmonum, aliis hæmorrhagiis, alvi fluxibus etiam moderandis, fluore albo &c. proficua. Huius quam ferri maior dosis est, forma pulveris a scrupulo semis ad scrupulum unum, ita proportione habita in electuariis,

riis, & aliis formis datur: Externe plurima ingreditur emplaftra.

PRÆPARATA. Flores falis ammoniaci martiales

AQUÆ FERRATÆ.

THERMÆ MARTIALES.

SULPHURÆ etiam in hanc classem revocandæ.

ANIMALIA.

CHERMES *Offic. Entomologorum* COCCUS.

Classis Naturalis Insectorum. Ordo Hemipterorum.

COCCLUS quercus cocciferæ, aceto immerfus, fupra lintea exficatus, nostris divenditur officinis: Recens fanguineum colorem habet, qui expreffus basis est confectionis alkermes, quæ in Gallo-provincia optime paratur, & divenditur.

VIM adstringentem docet factum cum folutione vitrioli atramentum, Comes **MARSILLI**, roborantem in præcavendo abortu **LINNÆUS**, tum præstantem in profluviis fanguinis, etiam diarrhœa, dysenteria, alii habent: in memoriæ imbecillitate, epilepfia idiopathica, aliisque convulfionibus, hæmorrhagiis, adhuc laudat **CARTHEUSERUS** in *Commentationibus varii argumenti Germanice fcriptis 1759*. An adeo analeptica confectio, ut etiam aphrodisiaca? Sal alcali volatile examine chemico demonftravit **MARSILLIUS** de *Granis Kermes Adf. Phys. Med. Acad. N. C.*

T. III.

T. III. Sumuntur in substantia ad scrup. unum, duos, succo recenti, vel per se, vel cum syrupo cochlearum: etiam in decocto ad unciam unam, duas, datur succus: tinctura ex his, mediante spiritu nitri dulci parata, præstantissimæ virtutis esse dicitur, CAR-
THEUSER l. c.

In hanc classem, quæ maiorem fibræ cohesionem, & elasticitatem conciliare possunt, ex animalibus ossa, eaque adhuc aeriter calcinata numerantur luculentius, quod hæc superfluum, quæ fibras macerat, relaxat, humiditatem absorbendo, eis maiorem in mutuum nisum occasionem concedant. Externe vero applicari solum ea solent, quod resorpto liquido concretescentia, coherentem admodum pastam constituent. Neque ex animalibus solum ea parari possunt, sed etiam ex terreis. Similis terra bolaris *Memoir. de l'Acad. des Sciences 1669.* descripta est, qua lymphæ stillicidium, vitriolo, alumine, non compescendum, siluit, & quæ, abrupto ad umbilicum fune umbilicali, lethalem hæmorrhagiam prævertere posset.

